

Mladec v maju.

Mladec, ki stojiš v vrtu zdrave mladosti, prisluhni pomladnemu dihu kipečega življenja in čuj melodijo svojega maja:

Kakor da se je čez noč razbolelo drevo in je vzbrstelo v polsnu vzbujajoče se pomladi! Tiho je trpelo. Bila je rast, bila je sila življenja. Pa je zavel maj in drevo je krasotno zableščalo v solnčnem jutru: cvet pri cvetu. Lepota in veselje mladosti!

Mladec, ti stojiš vrh griča in vriskaš v cvetočo ravan — ali se nisi tudi ti zbudil v novi rasti, v novem kipenju, ki polaga v te moči, da se moreš razveti v popolnega človeka, ki zahteva od Tebe, da čuješ kakor stražar ob mladem ognju.

Župančič poje: Kuj me življenje, kuj! Če sem kremen, se raziskrim, — Če jeklo, bom pel, — če steklo, — naj se zdrobim. —

Ti si pa želiš ljubezni, kakor drevo solnce.

Zato ti je Marija majniška!

Bodi ji otrok, ki bo rasel v ljubezni Materiini!

Bodi ji vitez, ki bo dvorjanil prečisti Madoni!

R. Trnovčan:

Straža pred Ljubljano.

Orlovske zgodbe iz našega gnezda.

8. Kdo bo nosil prapor.

(Dalje.)

Tiste dni se je vseh petnajst mladcev zresnilo v čudovito hrepenenje.

Zgodilo se je pa to takole.

Jaka, ki je bil pri Orlih predsednik, je stopil nekega dne hrupno v telovadnico in razodel:

»Fantje, če boste pridni, pa dobite čez mesec dni prapor. Nekoliko drugačen bo kot naš in nekaj manjši. Kdor bo najboljši Orel, ga bo pa nosil.«

Zasmejal se je in hitro odšel.

Za hip je bilo vse tiho. Nato so se razvneli v povpraševanje in veselje. Vse navzkriž je šumelo — —

Jože se je nagnil k Tonetu:

»Ali ga boš nosil?«

»Ne vem. Presneto, petnajst nas je, težka bo!«

»Tebi ni nič težko!« — —

»Tiho!« je jeknil vaditeljev korak. »Pozor!«

Četa se je hipoma vzravnala, le tam v zadnjih vrstah so še godrnjali in se prerivali.

Od tistega dne je bila v vsakem le misel na prapor. Kdo ga bo nosil? Vsi bi ga radi. Vsakemu se je zdelo to višek sreče, a hkrati tudi nedosegljivo, kajti vaditelj je tisti dan tako mimogrede pripomnil, da se ne bo upoštevala samo tista pridnost, ki jo razodeva vsakdo v telovadnici, ampak tudi vedenje v šoli, v cerkvi in doma. Kratko, vse življenje od tega dne dalje se bo pretehtalo.

Jože in Tone sta šla skupaj domov. Jože je dejal:

»Ti, jaz se ne bom pulil za prapor. Nočem ga, saj veš, da grem jeseni že k članom. Daj, primi se til!«

»Meni tudi ne manjka dosti do sedemnajstih let. Naj ga nosijo mlajši, da se bodo boljše držali.«

»Kdo naj ga pa nosi?«

»Mihcu ga dajmo! Odkar se je zadnjič vrnil z Viktorjem, je res vzoren. Če mu damo prapor, bo še boljši.«

»Misliš? Pa saj bomo videli.«

Umolknila sta in izpregovorila o nečem drugem.

Medtem je šel Mihec sam proti domu.

»Jej, jej,« je pomišljal in se praskal za ušesi. »Da sem jo moral zadnjič tako polomiti. Lahko bi vsaj mislil na prapor, zdaj še misliti ne morem. Pa nič hudega, vsi ga ne moremo nositi!«

Tudi Viktor je mislil na prapor in še marsikdo drugi, a vsi so le sanjali, nihče se ni trdno odločil, da ga mora dobiti. Vsak je mislil, da je preslab.

Nedeljo potem je pa Mihec slišal, kako je pred cerkvijo Jože razlagal tovarišem, da se on in Tone ne bosta borila za prapor, ampak da ga prepuščata mlajšim. Mihec ju je pogledal po strani, rekel pa ni nič. Res pa je, da je nekoliko zardel. Tisti hip se je odločil:

»Če ta dva ne, jaz ga moram dobiti!« — — —

Teden pozneje je bilo. Lep dan je dorasel v svet. Ko se je solnce nagnilo do črnih smrek na Veliki trati, je prihrumela iz Doma gruča mladcev. Prvi je bil seveda Peterčev Ivan, tisto gadje seme, kot so dejali gospod kaplan. Zagrozili so mu, da ga bodo zapodili od Orlov, pa nič ne pomaga. Danes jih je spet slišal. V cerkvi ni dal miru. Med pridigo mu je postalo dolgčas, pa je pocukal zdaj enega, zdaj drugega tovariša pred seboj za lase. Fanta nista vedela, kdo ju drega, levi se je hudoval na desnega, desni na levega, tako da sta se nazadnje še stepla. Ivan pa seveda v smeh. Pri telovadbi jih je pa slišal. Malo je manjkalo in bi ga zapodili. Komaj jih je preprosila, da je smel še ostati.

»Naj bo,« so dejali gospod kaplan, »pa samo danes ti še odpustim. Zato, ker nisi hudoben, ampak seme si, gadje seme, kričiš kot vrabec in nagajaš kot škrat!«

Res se je Ivan za tisto uro zresnil in se obnašal moško. Ko je pa bilo konec telovadbe in ga ni več težila Domova svečanost, se je razvnel v glasen krik in samo njega se je slišalo iz gruč Mladcev.

Kar tako mimogrede je lopnil Stankota po rami, pohitel mimo njega in se skrila v gruči. Stanko ga je iskal in našel. Začela sta si metati kamenčke, prav nedolžne in drobne kamenčke. Stanko se je umikal, se skrival in izginil za Domom. Pogledal je včasih izza ogla in vrgel proti Ivanu kamenček. Iz kamenčka je rastel kamen, da je bil debel kot hruška.

Ivan se je bolj in bolj razvnel:

»Moram ga!«

Stal je in čakal, kdaj se prikaže Stanko izza ogla.

Mladci so se nekaj časa smejali, nato je zahteval Jože:

»Nehajta, da ne nastane iz šale resnica.«

Ivan je pomislil na pridigo, ki jo je slišal pri telovadbi in se odločil:

»Samo še enkrat vržem.« — — —

Izza ogla je stopila postava in Ivan je vrgel. Došlec pa ni bil Stanko, ampak neki otrok. Kamen ga je zadela na glavo. Otrok se je ustrašil, potipal za boleče mesto, občutil mokro in zaplakal.

Ivan je obstal. V lice mu je planila rdečica. Skočil bi rad k jokajočemu in mu dal ne vem kaj, da bi utihnil in šel mirno

dalje. Zakaj ravno ta hip so stopili iz župnišča gospod kaplan. Nič niso pogledali Mladcev, ampak šli so k krvavečemu in se nagnili do njega.

Ivan se je zavedel. Skoro opotekel se je k tovarišem in molčal.

»Do krvi si ga! Saj sem rekel, da nehajta!« je očital Jože. Drugi so molčali.

V Ivanu je divjalo. Ni vedel, kaj bi storil. Ko sta se ločila z Jožetom, je zamolklo dejal:

»V nedeljo me ne bo k telovadbi.«

»Bojš se? Mladec si, zato bodi fant! Pojdi v nedeljo in se sam javi gospodu kaplanu!«

»Zapodili me bodo od Orlov — — —«

»Če te prav. Pa moraš iti, da ne bodo rekli: Glej, toliko časa je bil med nami, pa nima poguma, da bi greh priznal.«

»Pojdem!« je vzraslo v Ivanu. »Prosil bom, naj me ne zapode.« — — —

Potem ves teden bridka negotovost. Ali mu bo odpuščeno ali ne? V nedeljo dopoldne in popoldne pa v cerkev proseča molitev kot že dolgo ne.

Vrsta Mladcev je mirovala v moreči tišini, da je bilo čudno. Gospod kaplan so trdo hodili po dvorani gor in dol. Vsi so vedeli, da bodo zapodili Ivana in so se žalostili.

Gospod kaplan so se ustavili pred vrsto. Temno so pogledali fante in jeknili:

»Tisti, ki je metal v nedeljo pred Domom kamenje, naj stopi korak naprej!«

Čez vrsto je šla groza. Ivan je zagorel od trepeta in obstal na mestu. Rad bi na glas zakričal, da je on tisti, pa mu ni dalo. Mladci so stali resni in molčeči. Nihče ni okrenil glave, da ne bi izdal Ivana.

Gospod kaplan so se zmrčili:

»No, ali bo kaj?« — — —

Iz vrste je stopil Mihec. Mladci so se zganili, gospod kaplan pa začudili:

»Ti si?«

Nato so se razžalostili:

»Ne, tega pa nisem mislil — — —«

Tedaj je tam zadaj v vrsti zaihtelo. Ivan je omahnil pred gospoda in se izpovedal. Mladci so drhteli v čudnem pričakovanju in občudovali Mihčevo veličino.

Gospod kaplan so pa vprašali Mihca:

»Zakaj si hotel prevzeti Ivanov greh?«

Ves v zadregi je zahrepenel Mihec:

»Da ga ne bi zapodili — — —«

Nič niso dejali gospod, samo vadičelju so namišnili. Povelje je jeknilo, četa se je razvila in zahrumela v korak. Ivan si je obrisal solze in zdelo se mu je, da bo vse dobro.

Po telovadbi so pa govorili gospod kaplan o prijateljstvu. In še o resnici in laži so nekaj pristavili. Videlo se je, da fantje poslušajo, ker so govorjeno sami doživeli.

Ivan je pa ostal pri Orlih — — —

Potem je prišla tista nedelja, ko se je odločilo, kdo bo nosil prapor.

»Tone ga bo nosil,« je odločeval Stanko, kadar je govoril s kakim tovarišem.

Tone je pa odkimaval:

»Ne bom ga, drugi naj ga nosijo.«

In tiho je vedno pristavil, da bi bil zelo dober Mihec. Mladci so premišljali. Ko je pa še vaditelj omenil, da se je Mihec poboljšal in da je najboljši Orel, se je vsak odločil zanj.

Preden so volili praporščaka, so jim gospod kaplan govorili o njegovih dolžnostih. Nato so razdelili listke.

»Pa samo take napišite, ki so kaj vredni!«

Mihec je vzel bel listek. Pogledal je okrog. Vsi Mladci so se čudovito zresnili in važno pisali na listke imena.

»Kaj bom premišljal!« se je zganil Mihec. »Toneta napišem, saj bo itak on izvoljen.«

Pa ga je zapisal.

Gospod kaplan so pobrali listke, Mladci so pa pričeli s telovadbo.

Jože je dejal med odmorom Tonetu:

»Prav gotovo bo Mihec.«

»Nič si ne misli.«

»Hudo bo začuden.«

Medtem so gospod kaplan končali svoje delo. Razgrnili so papirje in oznanili:

»Nisem mislil, da ste tako edini. En glas je dobil Tone, druge pa vse Mihec. Mihec, ti boš nosil prapor, zato glej, da boš res Orel!«

Mihec je potegnil z roko preko oči. Zdelo se mu je, da sanja. Zagledal se je v tovariše in zardel. Potem ga je prevzelo:

»Ali sem pa tudi tega vreden!« — — —

Prapor so prinesli tisti petek pred veliko nedeljo. Mladci so ga hodili gledat. Zaenkrat so ga smeli samo potipati, vzdigniti ga niso smeli.

»Da ga kdo ne pokvari!« je dejal odsekovni blagajnik. »Drag je, hudo drag.«

Mladci so ga spoštljivo gledali, kajti, kdor ima denarja, da lahko prapor plača, ta ni karsibodi.

V nedeljo je bilo blagoslovljenje.

Ko je Mihec prijel za prapor, ga je obšlo ganotje. V njem je padlo nekaj neizrekljivega in le skozi solze je videl rdeče srajce in bele obleke. Pa se je zavedel in dvignil prapor, da je orel na križu zablestel kot umit z jutranjo roso.

Med mašo Mihec ni znal moliti. Le v prapor je zrl in dihal njegovo bližino. Orgle so šumele v čudoviti pesmi in poslušal jih je kot da so nekje daleč, daleč zadaj.

Ko se je dvignil, ko so šli iz cerkve in pogledal po njej, se mu je zameglilo od množice ljudi. Potem se je zavedel in krepko stopil — — —

»Ali je težak?« je vprašal Tone, ko so prišli na prosto.

»Nel!« je jeknil Mihec in globoko zasopel.

Tik za njim so zazvenele trobente in zapele koračnico. Prapor se je sunkoma premikal in plapolal v lahnem vetru. Ljudje ob cesti so pozdravljali.

»Dobro gremo!« je pomislil Jože pred četo.

Solnce je sijalo s toplim žarom z jasnine — — —

Papež Pij XI.

Kdo ste Vi?

Ko je koncem avgusta l. 1926. odšlo iz Londona 756 katoliških skavtov v Rim na svetoletno romanje, jih je pred odhodom pozdravil ustanovitelj skavtizma, protestant general Baden Powel. Naglasil je, da oni ne odhajajo morebiti na zabavo v Rim, marveč kot sveti romarji: **Vi greste v Rim, da boste videli tam sv. očeta, poglavarja svoje Cerkve. To je vstopnica, za katero vam zavida velik del skavtov. To je dogodek, ki bo ostal največji v vašem življenju. Pozivljam vas, da resno razmišljujete o tem in da si dobro zapomnite, da nimate dveh učiteljev, ampak samo enega in da je duša dragocenejša nego telo. Sestali se boste v Rimu z tisoči skavti, ki bodo prišli tja iz vsega sveta. S svojim nastopom povzdignite ime in ugled zemlje, v kateri se je porodil skavtizem, in pokažite vsem, kako znate vršiti svoje dolžnosti kot dobri katoličani.**

Smolinsky Ant., Orlič:

V Deveti deželi.

*V deveti deželi, v gori trikrat deveti
potoček šumi, žubori,
potoček, ki desna mu stran je medena,
potoček, ki leva mu stran je ledena.*

*In v levi, ledeni tam strani
gradiček plava leden,
v gradiču je ječa
v njej ribica zlata ječi.*

*Okoli gradiča plava ščuka požrešna,
ki ribici zlati, kraljični medene strani,
vzela je zlato prostost.*

*A prišel star bo puščavnik.
Ščuka trnek popadla bo besna,
ribica zlata bo prosta
in spet bo v deželi zavladala Vesna.*

R. Trnovčan:

Majniška.

*Ozrla na nas se je s solnčnim pogledom:
Zdrava, Marija!*

*Zvon zatrepetal je preko poljane
dahnil po poljih in njivah je mir.
Takrat prišlo je iz dalje neznane
v srca trepeča kot solnčen pozdrav,
planilo v majevo je tihi večer
in vzvalovilo je preko planjav:*

Zdrava, Marija!

*Trume klečijo pred Materjo milo,
izmed zelenja njen sije obraz,
jezero luči se nanj je razlilo,
da je kot solnce med cveti pohlevnimi.
Vzdihnil trudni smo s trumami revnimi:*

— Mati mogočna, usmili se nas ...

*Ozrla na nas se je s solnčnim pogledom:
da smo zapeli kot pesem zahvale:
Zdrava, Marija!*

Brat Ljudo:

„Fantje, jaz sem mlad!“

Ali veste. — Vi, ki se imenujete Mladci, kdo je izrekel te besede, prekipevaloče mladostno srečnega, zadovoljnega veselja? — Fant, ki bi ne poznal imena: dr. Janez Evangelist Krek, ni orlovski Mladec! Saj dvigne to ime v slovenskem srcu val navdušene ljubezni, saj nam razodeva ime očeta slovenskega naroda, to je ime očeta orlovske organizacije.

Črna nehvaležnost je, če nam zopet in zopet ne objame spomina to ljubljeno ime! Spomin del velikega moža naj svetlo zažari posebno letos, ko se desetič obnavlja spomin njegovega pokoja! Letos, ko preživljamo deseti jubilej, kar je udaril dr. Krek izraz življenskemu pogoju slovenskega naroda z majniško deklaracijo, je nujno, da se tudi orlovski Mladci spomnijo svojega velikega očeta! Slednje srce čuteče slovensko, bo prešinilo 30. maja 1927 čuvstvo otroške ljubezni, združene s sinovskim ponosom!

Pač se niso zavedali pri Sv. Gregorju nad Sodražico dne 27. novembra 1865, kako velik je ta dan; na kako odličnem mestu bo vpisan v slovenski zgodovini rojstni dan učiteljevega prvorojenca Janeza. Pri Sv. Gregorju in v Komendi je fantoval, mlad po letih, mlad po duhu! Sveža mladost je najznačilnejša poteza njegove duševnosti, — do smrti jo je ohranil!

Živa materina podoba je bil. Enako mlado ljubezen ji je ohranil učeni doktor, kot vaški šolarček. Mati je bila polna sočutja do trpečnih, pomilovala je uboge kmetske žene, ki morajo prestajati tako težke ure, — sin je bil zaščitnik revnih in zatiranih, postal je oče kmetskega ljudstva. Pod materino streho so našli zatočišče siromaki iz celega okoliša, — sin je razdaljal svoje vinarje pomoči potrebnim, tudi če jih je sam potreboval, tudi če je bila njegova suknja obnošena.

A kaj zato! — Bil je mlad, z mladim srcem je gledal v bodočnost, — vedel je, da On, ki ptice redi, preživi tudi njega.

Videl je, kako ječi ubogi kmet pod jarmom trdosrčnih oderuhov, — ustanavljal mu je širom domovine posojilnice in zadruge, ki so ga rešile iz mrzlega objema bede in dolga.

Opazoval je stisko delavcev pod nesrečnim kapitalizmom, — šel je med nje, jih zbiral krog sebe, ustanavljal jim strokovne organizacije, jih združeval, navduševal ter vodil v boj za doseg človeških pravic.

Kot oče skrbi za vsakega otroka posebej in obenem skupno za vse, tako je ravnal tudi oče slovenskega naroda. Izobraževal je svoje ljudstvo na raznih poučnih tečajih, razsejal je širom domovine ognjišče duševnega napredka po izobraževalnih društvih.

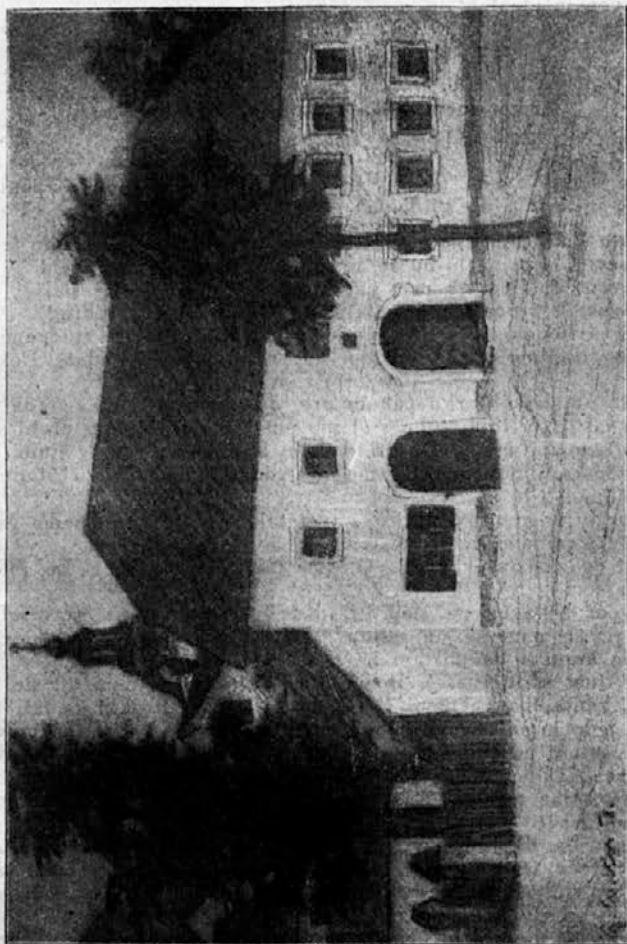
On, ki je čutil tako svežo mladost v svoji duševnosti, je z vsem žarkim ognjem ljubil mladino. Ono mladino, ki je up bodočnosti! — Ni čuda, da je bil Janez Evangelist početnik mladinske organizacije, ko je sam celo življenje prekipeval mladost! On je početnik Orlovstva!

Bil je mojster. Z mogočnimi udarci je koval svojemu narodu bodočnost. Ali je mogoče, da bi v tem mladostnem ustvarjanju nove zarje pozabil mlada srca?! — Ko je sebe s takim veseljem prišteval mladosti! — »Fantje, jaz sem mlad!« Brez te mladostne zavesti bi slovenski narod nikdar ne imel svojega Kreka!

Mladost dela, mladost kleše, mladost ustvarja. Kdo našteje vsa dela, kdo preceni vso stvariteljsko silo, ves ogromni zaklad Krekove duševnosti?! »Črne bukve«, »Socializem«, »Zgodbe sv. pisma«, to so imena, ki pričajo iz kako globokega studenca je zajemal. Kdo prešteje vse drobne črtice, raztresene po mohorskih knjigah, vse mnogobrojne članke po časopisih, vse pesmi in igre, ki so potekle izpod njegovega peresa! Več tisoč jih je! — Brez Kreka Slovenstvo ni popolno!

A Krek bi ne bil — K r e k , če bi ne živela v njem tako sveže mlada duša! — »Fantje, jaz sem mlad!«

Koliko mladeniške čilosti in navdušenja je pač zahtevalo od njega politično udejstvovanje! Koliko smradu se je izlilo na njegov čisti značaj ona dolga leta, v katerih je zastopal svoje ljudstvo kot njegov poslanec! Koliko mučeniške požrtvovalnosti so videla ta leta! Bridke boje je pre-stajal med stenami dunajskega parlamenta, ko so zagrizeni Velenemci strupeno črtili vse, kar je dišalo slovensko. — A on, — Krek, bogme ni slo-

Selca: Dr. Krekova domača hiša.

vensko samo dišal, on je slovensko kar žarel in gorel in tudi slovensko udaril!

Dolga so bila leta Krekovih političnih bojev, veličastna dela je rodila ta doba! — A konec — najveličastnejši! Njega vreden! Ko je zgodovinskega 30. maja 1917 zaslišal dunajski parlament vsoto življenskega dela dr. Kreka, njegovo majniško deklaracijo, ko je oče povedal, da se tudi njegovim sinovom hoče življenja, da so se naveličali tiho umirati; takrat se je začela za slovenski narod nova doba.

S tem je izrekel dr. Krek svoj: »Dopolnjeno je!« Mučeniški mož, rojen kralj, je pripeljal svoje ljudstvo pred prag obljubljenе dežele. Vanjo ni vstopil. — Dovršil je pot na Kalvarijo. — Pogledal je v bodočnost in zatisnil utrujene oči, zaželel je pokoja. 8. oktobra 1917 je legel k počitku. Mlad je živel, mlad je delal, mlad je zaspal!

Tudi Vi, orlovski Mladci in še Vi naši najmlajši, ljubi Orličiči in Orličice, ste poklicani, da prispevate svoj del truda k boljši bodočnosti Krekovega naroda! Svojo nalogo popolnoma izvršite, da boste lahko ves čas svojega življenja imeli prijetno zavest: »Jaz sem mlad!« Mlad — vedno delaven in idealen!

V Deveti deželi.

Igra v enem dejanju. — Last Marijanišča.

(Konec.)

V. prizor.

(Zvonovi še vedno zvoné. Ljudje prihajajo v pogovoru od različnih strani in sedajo ob studencih. Štirje pritlikavci iz hiše.)

I. pritlikavec: Pojdimo, prijatelji! Poldne je, zvonovi zvoné, kosilo je gotovo!

II. pritlikavec: Glejte na hribu se že kadil! Štruklji so že kuhani.

III. pritlikavec: Pojdimo se prej napit medu, da bo kosilo slajše!

IV. pritlikavec: Brž pojdimo prijatelji, da nas drugi ne prebite!

(Sedejo pri studencih; dva pri studentu medu, dva pri studentu mleka. Drugi ljudje posedajo okrog, čakajo, da začno štruklji padati. Deseti brat nastopi sam.)

Deseti brat: Ah, kako težko čakam ure, da odrinem domov. Zdaj pri nas delajo jaslice v topli sobi, s slamo postiljajo po tleh, z orehi se igrajo — jaz sem pa sam v Deveti deželi. Rad imam vse te ljudi, a danes le pojdem in nobena sila me ne zadrži. (Sede blizu studencev in premišljuje.)

I. pritlikavec (v pogovoru z II.): Jaz tudi tako pravim, ne smemo ga domov pustiti za nobeno ceno. Kaj mu ni dobro pri nas?

Deseti brat (ga posluša; zase): O, kaj tale pripoveduje! Le počakaj ti grdoba!

II. pritlikavec: Nikakor ne sme iti! Kdo nas bo potem razveseljeval in zabaval, če nam še on odide? Deseti brat ostane pri nas, pa je! (Sname kapo in jo postavi na tla.)

Deseti brat (mu preti; zase): Bomo že videli, ali pojdem ali ne pojdem! Čakaj, zdajle pa začnem! (Medtem so začeli štruklji padati s hriba; otroci jedo in se pogovarjajo. I. pritlikavec zajme v zlato kupico medu in jo postavi na tla. Medtem ko on govori, mu jo Deseti brat spije.)

I. pritlikavec: Kaj pa, če nam uide? Tudi to se lahko zgodi!

II. pritlikavec: Jaz menim, da tega ne more! Saj ne zna poti domov. (Ta čas mu Deseti brat pokrije kupico s kapo.)

I. pritlikavec: Pa, Bog te živi, dragi bratec! Poskusiva, kakšen je danes med! (Hoče trčiti in piti, pa opazi, da je kupica prazna.) Jej, kdo mi je pa spil sladki med? (Se ozira.) Kdo je tako spačenega in hudobnega srca?

II. pritlikavec (išče kupico): Moje zlate kupice je zmanjkalo. Tatovi! Tatovi! Ah, moja zlata kupical (zagleda Desetega brata, ki se jma v pest smeji.) A — glej ga —, hudobneža! In zdaj se še smeji nama revežema!

I. pritlikavec: Ah, take nagajive hudobije še ni bilo v Deveti deželi.

Deseti brat (strže korenček): Ali me ne boste pustili domov, ali me ne boste?

II. pritlikavec: Jaz pojdem h kralju, take hudobnosti ne moremo trpeti v Deveti deželi, kjer smo vsi dobri in pridni.

I. pritlikavec: Precej ga mora spoditi iz dežele, ker mora skrbeti za varstvo svojih zvestih služabnikov. (Se primeta za roke in odideta.)

Deseti brat (kliče): Saj to tudi hočem! Le tako naredita!

III. pritlikavec (četrtemu): Pojdiva, prijatelja, malo štrukljev jest! Poldne bo kmalu minilo.

IV. pritlikavec: Saj res! Le pojdiva! (Gresta k štrukljem.)

Deseti brat (zase, veselo): Zdaj pa tema dvema eno zagodem. Še radi me bodo pustili domov! (Pritlikavca čakata štruklja, Deseti brat stoji za njima.)

VI. prizor.

Velikan (z bobnom, za njim I. in II. pritlikavec in vsi drugi ljudje): Poslušajte ljudje ukaz njegovega Veličanstva, našega mogočnega cesarja! (Stopi na štor in zabobna.) Ker je njegovo Veličanstvo po pritožbah svojih zvestih podložnikov (I. in II. pritlikavec kimata, kažeta nase in gladita brade) spoznalo, da je postal Deseti brat nevaren miru cele Devete dežele ter dozdaž nemoteni radi njenih prebivalcev, je sklenilo, da hudobneža primerno kaznuje.

Ljudje: Jej! Desetega brata kaznovati!

Pritlikavci: Zasluži, zasluži! On je velik hudobnež!

Velikan: Zato je naročilo njegovo Veličanstvo svojemu zvestemu služabniku zamorcu, da Desetega brata ujame ter ga zaklene v hišo pritlikavcev. Svoje najzvestejše služabnike pritlikavce pa pozivlja njegovo Veličanstvo, da dobro zastražijo hudobneža, ker je njim napravil največ škode in nemira. (Zabobna.)

Pritlikavci: Po orožje! Po orožje! Na stražo! (Odhite.)

Ljudje: Revež Deseti brat! Nam se smili! Preveč je kaznovan!

Deseti brat (pride nenadoma k zamorcu): No, pa me pelji! Misliš, da se kaj bojim! Ti mi nisi znal pištole prav nabasati, pa me tudi ne boš znal prav zakleniti. Le pojdiva, le!

Ljudje: Z Bogom, Deseti brat! Smiliš se nam! (Odhajajo.)

Deseti brat: O — saj se kmalu vidimo! Pri pritlikavcih pa res ne bom dolgo stanoval! Je premajhno stanovanje za mene!

Zamorec (ga pelje v hišo pritlikavcev): Ne zameri, a jaz moram ubogati svojega gospoda! (Zaklene vrata in jih okuje z verigami. Odide.)

Deseti brat: Z Bogom, zamoreček, z Bogom ti črna duša! Pozdravi mi lepo gospoda cesarja! Mi bomo pa kmalu doma — ravno za božič pridemo k bratom. Holá — pritlikavci na stražo! (Šest pritlikavcev prikoraka z golimi sabljami v vrsti. Postavijo se tesno ob zidu pri hiši. Deseti brat poje tačas pesem v zaporu. Naenkrat se okno odpre in Deseti brat seže po kapi bližnjega pritlikavca in jo zavihti.)

Deseti brat: Straža — pozor!

I. pritlikavec: Ta razbojnik postaja vedno bolj nevaren. Moramo se ga varovati. Straža — en korak naprej! (Pritlikavci stopijo po vojaško en korak naprej. Pavza.)

III. pritlikavec (stopi in ga po vojaško pozdravi): Ali smem, gospod poveljnik, po kozarec medu? Tako suho je moje grlo!

I. pritlikavec: Le stopi, le stopi, pa še nam prinesi. Ti pa (II. pritl.) pojdi in poglej, če je ostal še kak štrukelj od opoldne, da se pokrepčamo. Kajti težko delo nas čaka tukaj na straži. (II. in III. pritl. odideta po vojaško. Ko prineseta, sedejo, jedo in pijo.)

Deseti brat (glava se mu prikaže iznad strehe): Ni spak, da bi ne pregrizel teh par potic. Le stražite zvesto, pritlikavčki, svojo hišo. (Leze vedno bolj ven.) A-a-a! Tem le se pa dobro godi! Le počakajte! (Glasno skoči.) Ho-po! (Steče po drugi strani pred stražo in potegne I. pritl. za brado.) Straža — pozor! (Odhiti smeje.) Zdaj pa domov!

Pritlikavci (skočijo, sablje jim padejo po tleh, kupica se prevrne; spogledajo se, nekateri se prijemajo za glave.)

I. pritlikavec: Ljudje! Ljudje! Na pomoč! Razbojnik je ušel. Pomagajte revežem! (II. pritl.) Teci in naznani našemu mogočnemu cesarju veliko nesrečo!

II. pritikavec (pozdravi po vojaško): Jaz sem ves ... O, kaj je morala dočakati moja siva brada! O, jaz revež! (Odide obupan.)

Ljudje (prihajajo od raznih strani): Kaj je? Kaj se je zgodilo? Je nesreča? Kaj je?

Pritlikavci (pobirajo sablje in se postavijo zopet v vrste ob hiši): Ušel jel Razbojnik! Deseti brat nam je ubežal! (Med ljudmi znaki začudenja.)

I. pritikavec: Mi reveži smo se samo krepčali v svoji težki službi, tedaj pa ta razbojnik — o kaka drznost — pregrize našo lepo streho in zbežil!

Pritlikavci: Oh, kaj bo, kaj bo!

Ljudje (stržejo korenček): Prav vam je! Prav vam je!

II. pritikavec (prihiti, lovi sapo): O, tovariši, še večja nesreča! Ni več pravice! Niti pri našem mogočnem cesarju ni več pravice! Jaz ne morem niti govoriti! (Pokrije obraz in zmajuje z glavo.)

Zamorec (ki je prišel z II. pritl.): Poslušajte, ljudje, modre besede, ki jih naroča naš mogočni vladar po meni, svojem nevrednem služabniku!

Ljudje (stopijo bližje radovedno): Kaj bo? Kaj je?

Zamorec: Ker je njegovo Veličanstvo mogočni cesar cele lepe Devete dežele, vseh njenih mest in vasi njenih spoznal, da ni mogoče več zadrževati Desetega brata pri nas, ukazuje, da ga pritikavci odpeljejo na oni svet in da ga vsi njegovi podložniki spremijo s častjo in ljubeznijo!

Dečki (skočijo k pritikavcem): Zdaj ste poplačani, da ste ga tako grdo očrnili pred cesarjem! (Pritlikavci žalostni odidejo. Zamorec tudi.)

I. deček: Natrgajmo češenj in sliv, da jih vzame Deseti brat s seboj!

Vsi: Natrgajmo! Natrgajmo! (Vsi trgajo po drevesih sadje.)

II. deček (gleda za oder): Ga že peljejo! Že gre!

VII. prizor.

(Šest pritikavcev pelje počasi preko odra Desetega brata v zlatem vozu.)

Deseti brat: Z Bogom prijatelji! Pa pridite kaj k nam v vas. Ampak štrukljev vzemite s seboj, ker pri nas jih ne jemo vsak dan!

Ljudje (ga obsipajo s sadjem in rožami): Z Bogom, Deseti brat! Pa nas nikar ne zabil! Z Bogom, Deseti brat!

Deseti brat: Adijo lepa Deveta dežela! Konji — naprej! (Pritlikavci potegnejo žalostni, z upognjenimi glavami. Ljudje vihte klobuke za Desetim bratom.)

(Zadnji prizor se bengalično razsvetli.)

Zastor pade.

OSEBE: Deseti brat, Zamorec, I., II., III., IV. pritikavec, 1., 2. deček, ljudje Devete dežele.

Mihael Kranjec:

Otroci z naše ulice.

4. Vijolice.

(Dalje.)

Kakor da se je vzdramilo solnce iz dolgega spanja, se začudilo samo sebi, prijazno posijalo in prijetno gorko je bilo, kakor bi mati zakurila v peči. Svež duh je zavel skozi drevje in preko Ogradov, božal po licih, kakor mati s prijazno in mehko róko. Zacvel je Zidinski log, kakor bi vile ponoči rajale in bi jim škratje-bratje natrosili zvončkov po tleh. Tako na gosto so cveteli, da ni bilo videti tal. Nabirala jih je deca, jih nosila domov, da so cveteli dalje v oknu. Še vrabci so oživelili, pozabili so na zimo, pozabili na lakoto, razposajeno veseli so postali in letali z drevesu na drevo, kakor ob veseli svatbi.

Otroci so rajali na Bogdanovem vrtu. Tam med jablanami je primeren prostor. Tja sije solnce ves dan, tam je prva pomlad in najlepša, tam je prežive vsako leto otroci. Pri nobeni ostalih hiš ne sije solnce tako prijazno in tako gorko in nikjer ni tako primerne kraja za veselo igranje. Vsak dan se zbero tam otroci, se love, kričijo, pojejo, gradijo gredice, se bogočevajo in kdo ve, kaj vse še delajo. Tja pride pet Berglezovih, dva Jurkova, dva Mihajlova, trije Bogdanovih in od Židinskih eno že priletnejše dekle. In potem se začne in traja ves popoldan, dokler ne zaide sonce. Vsaka misel je dobra, da se izvede, vsakdo ima pravico svetovati, sedva, vpoštevajo pa se bolj predlogi starejših.

Pa so se menili od vijolic tedaj in ni čudno, da je Korčeva Marička zahrepenela po njih, zlasti ker je za drugi dan kazal koledar Jožefov god, god dedeka. In sklenila sta s Štefekom, da morata iznenaditi dedeka. In s čim naj ga iznenadita, če ne s cvetjem, z vijolicami, ki jih je tako težko dobiti.

»Rože mu bova prinesla, Štefek,« je rekla Marička.

»Ložel.«

»Vijolice, Štefek, lepe, dišeče...«

»Jolice, Malička.«

Pa kje naj dobita vijolic, kdo bi jima povedal za nje. V Židinskem logu jih ni, kje naj jih iščeta? Pa se je spomnila Marička, da prinese Trpinova Barica vsako leto učiteljici šop vijolic, da se ji prikupi. Toda povedala ni nikdar nikomur, kje jih natrga.

Z bojznijo v srcu se je približala tedaj Marička Barici.

»Kje pa jaz vem za vijolice,« se je čudila Barica.

»Saj jih vsako leto prineseš učiteljici.«

»Pa tam jih ni več,« je prikrivala, ker je letos tudi hotela razveseliti učiteljico z njimi.

»So, vem, da so...«

»So,« je pritrjeval Štefek.

»Dam ti nekaj zanje,« je prosila Marička.

»Saj nimaš ničesar takega,« je dejala neverno Barica. Marička je premišljevala, kaj bi imela primerne. Vijolice mora imeti, naj stanejo karkoli. In pogajali ste se z Barico.

»Pletenico ti dam, novo, pisano; stric mi jo je dal...«

»Ne, pletenice ne!« je prosil Štefek.

»Tiho, Štefek, veš, za vijolice dedeku za god.«

»Za vijolice dedeku.«

»Pletenice ne maram,« je dejala Barica malobrižno. »Nimaš ničesar drugega? Tisto škatlo pisano v omari.«

»Škatla je pa mamina,« je odmajala Marička.

»Mamina,« je pritrjil Štefek. Toda slednjič je pa moralo biti, kot je hotela Barica in Maričko je skrbelo le, kako bo prišla do škatle, ki jo ima mama zaprto v omari. Ves popoldan je tuhtala, dokler ni končno res prišla do škatle, ko je mama pustila slučajno odprte dveri. Zvečer pa je že imela dva lepa, duhteča šopka vijolic. O, dedek...!

Ko sta še zjutraj ležala otroka, je prišla mama in ju zbudila.

»Marička, kje je škatla iz omare?« je vprašala togotno.

»Ne vem,« je lagala Marička še v snu. Saj mora lagati, ali naj pove?!

Mama jo je neverjetno pogledala, nato pa budila Štefka;

»Štefek, ali si videl škatlo iz omare?« Dvignil se je Štefek, si pomet oči in kazal nehote in nevedoma na sestrico:

»Malička dala Balici za jolice...«

»Štefek!« je jeknila Marička obupno in zarila obraz med blazine.

Dedek se ni veselil vijolic, ker jih ni dobil. Štefek pa je premišljal, kaj da je napravil sestrici, da ne govori z njim, da ga ne pogleda, pa ni razumel...

Učitelj Trepur:

Naš Ladko!

Danes vam pa hočem, ljubi Orlič, predstaviti našega Ladka. Ta pa ni Orlič, ker žal v našem kraju še nimamo odseka, še manj pa naraščaja. Dolgo smo upali, da si ustanovimo odsek in seveda tudi naraščaj, a upanje nam je splavalo po vodi. Torej Ladko ni naraščajnik, ampak dečko petih let, kateri se je priljubil nam vsem radi svoje prijaznosti in radoznalosti. Da bi ga videli, kako se mu iskrijo oči ob pripovedovanju lepe povesti, kako se zapomni vsako najmanjšo stvarco in še tako malenkost, to je res priznanja vredno. Ob neki priliki je pripovedoval neki gospod njegovim bratom, kako ne smejo piti pri jedi vode, ker škoduje vročim zobem mrzla voda. Po več mesecih je prosil zadnjič pri obedu kruha, da si z njim ohladi vroče zobe preden bo pil mrzlo vodo. Ravno tako mu je moral kupiti oče zobno krtačico, ker je videl isto pri drugih. Kako ga je lepo gledati, kako si umiva z njo zobe, kako si jih izplakuje in kako grgra vodo in si izpira usta. Res, posnemanja vredno! Najlepša njegova čednost je pa njegova varčnost.

Na prigovarjanje gospodične učiteljice, ki stanuje v hiši Ladkovega očeta, je začel varčevati. Dobil je nekje staro oguljeno denarnico (priftošel), v to nosi sedaj vsak dinar, da, vsako paro, katero kje dobi. Seveda pa ne zaupa tega svojega hranilnika svoji materi ali očetu, ker se boji, da mu ga ne bi porabila. Ima ga shranjenega pri gospodični, ker si menda misli: ona mi ne bo zapravila denarja, ker me je naučila varčevati. V dobrih par mesecih si je prihranil osem kovačev in še nekaj dinarjev zraven. Vedno je pa govoril, da bo ta denar za novo obleko ali pa nove čevlje za Veliko noč. Ve dobro, da mu njegovi starši bolj težko kupijo obleko, ker ima še več bratov in sestro. Zato je pa sam dal denar za krojača, kateri mu je napravil pred kratkim časom novo obleko. S kakšnim veseljem pripoveduje sedaj vsakomur, da je dal denar za krojača sam od svojih prihrankov. Od vsega prihranjenega denarja mu je ostalo še 20 dinarjev in sedaj hrani dalje za pot v Ljubljano, kamor ga misli vzeti s seboj njegova mama o Veliki noči. Res, ta njegova čednost je vredna posnemanja. Mojim ljubim naraščajnikom sem jo opisal samo radi tega. Pri odsekih imate Čebelico. Hranite denar za razne potrebe, posebno za kraj. Mladci imate sedaj nov kraj — alo posnemajte našega Ladka in kmalu boste imeli nov kraj. Ker pomnite:

»Brez vinarja (pare), ni dinarja!«

**V telovadbi je moč, v izobrazbi
je napredek, v veri je življenje!**

Vesela pošta Orličic in Orličev.

Šmartno pri Litiji. — Častiti g. urednik! Po dolgem času se zopet oglašamo šmarški mladci v našem priljubljenem »Orliču«. Pohvalili se bomo, dasiravno vemo rek: Lastna hvala, cena mala. Vendar se ne ustrašimo tega, kajti nas je 32 ter pod strogo disciplino brata Lapuška. Z redno telovadbo si utrjujemo krepko voljo in značaj. To smo pokazali pri akademiji dne 19. marca, ko smo čuli med gledalci splošno pohvalo. — Tudi organizatorično ne zaostajamo. Položili smo že vsi izpite odlično. Seveda je to največja zasluga našega predsednika č. g. Sladiča, ki nas tako odločno in požrtvovalno izpopolnjuje in navdušuje, za kar smo mu iz srca hvaležni. Vsem pa kličem: Naprej za našimi cilji — naprej za našimi ideali. Bog živi! — Anton Strojan.

Kropa. — Prvikrat se oglašam v našem listu. Kaj ne, toliko let nobenega glasu od nas. Pa kljub temu se prav pridno gibljemo. Nas je 14 mladcev, 15 Orličev, 12 mladenk in 16 gojenk. Med nas prihaja 40 izvodov »Orliča«, ki ga vsi prav radi čitamo. Na sv. Jožefa smo priredili akademijo, ki je prav lepo izpadla. Tudi mladci smo nastopili in sicer ob taborskem ognju. Pripravljamo se tudi na prvi izpit za mladce. Pred prireditvijo smo se tudi slikali, morda še »Orlič« kdaj prinese našo sliko. Imamo tudi odsekovno »čebelico«, v katero pridno nalagamo. Bog živi! — Leop. Dremota.

Hrušica. — Častiti g. urednik! Prosim uvrstite te vrstice v »Orliča« in upam, da boste to storili. Sedaj smo že ustanovili Mladce; nas je 15. Narasčaj se prav dobro razvija. Tudi mladenke napredujejo. Večkrat nastopamo na odru, da pokažemo, kaj smo se že dobrega naučili v kratki dobi enega leta. Povedati Vam moram, da se je pri nas naselil naš neprijatelj. Skušali so nas premotiti, toda mi smo Orli in ostane mo. Povemo pa, da bomo delali še bolj kakor do sedaj, da bo naša organizacija močnejša v naši mali vasi, in da bomo čez nekaj let res pokazali, kaj smo dosegli. Še enkrat rečemo, da se ne bojimo nikogar. Bog živi! — J. Bergant.

Br. Žane:

„Orlič“ v šestih letih.

(Konec.)

Toda br. Nardžič ni obupal. Oboje, Orliče in tiskarno je potolažil in »Orlič« je stopil v V. letnik.

Malo težka je bila pot, a »Orlič« se je ni ustrašil. Krepko je zmagoval ovire in mlad, čil je prihajal k svojim čitateljem. Poln lepih nauk je bil. Zupnik Langerholz je učil pisati, br. Ladislav risati, V. Koncijančič je razpravljal o zdravstvu, Trnovčan se je že oglasil in gostole svoje sladke melodije. Tudi igre in igrice niso izostale. Pri potočku, Mihec tatič, Zlati oreh. Komu so neznan ti naslovi? Lepa slika je povsod dobrodošla. Tudi tukaj jih nedostaja, posebno veliko je rac in ptičev, muckov in mačk, ki jih je br. Ladislav na vse načine narisal.

Tako je neopaženo zdrknilo v večnost pet »Orličevih« let. Brez posebnih slovesnosti je obhajal svoj šesti godovni dan in tako zaključil prvo dobo svojega orlovskega dela. Pet let! Dolga so bila, tolikokrat težka, bridka, pa »Orlič« se je vedno smehljaj, radost mu je igrala v očeh, le včasih je pogledal bolj strogo, tupatam malo pokazal, tu zopet svaril kot skrben vzgojitelj. — Koliko dobrega je storil! Kdo bi mogel vse to vedeti! In kdo ga je bolj ljubil kot Orličil! S hrepenečimi očmi, z odprtimi rokami so ga pričakovali, ga sprejemali in se radovali ob njem. In kdo bi mogel ponuditi br. Nardžiču lepše, dragocenejše plačilo, kot je bilo to. S težkim srcem, nerad se je ločil od »Orliča«, saj sta pet let preživela skupaj v isti sobici. Skupaj sta se radovala, skupaj sta prenašala žalostne in vesele ure in Orličil so imeli oba radi in ju imamo še sedaj. Hvaležni so br. Nardžiču, in hvaležni so »Orliču«, zato so ga v petem letu zopet v velikem številu

naročili. Novi urednik g. Ante se je zadovoljno smehljaj, ko so prihajala vedno nova naročila. In prav zato se je lotil dela še z večjim veseljem. Pod njegovo skrbno roko je »Orlič« preživel svoje šesto leto. Pozna se mu, da je dobil drugega očeta. Bolj resen, moški je postal. Skoraj bi ga primerjal z dečkom, ki začne hoditi v šolo. Takoj postane bolj resen, ni več tako otročji, ampak bolj fantovski. Sedaj ugaja »Orlič« i mladim šolarčkom, še bolj pa Mladcem, zlasti pa dijakom. Šesti letnik je zelo pester po vsebini. Čez 30 pesmic te dvigne v čiste orlovske višave. Br. E. poje domače, toplo, prijeten je. Trnovčan pa žvrgoli svoje vzvišene melodije in nimate lepših deklamovank kot so njegove. Mi vsi se vzgajamo, zato je »Orlič« posvetil veliko svojih moči vzgoji. Br. Nardžič opominja svoje bratce tam iz daljne Amerike, naš dobrotni oče škof Jeglič so pisali Orličem pozdrave z Evhariističnega kongresa, urednik nas poučuje, svari in vabi k dobremu. Orličji poročajo svoje težave, uspehe, vesele in žalostne urine. Polno lepih črtic iz življenja Orličev dobiš. Za prireditve sta važni dve igrici: Orlič Pavlek in Božično drevesce. V. Kocijančič skrbi, da ostanemo zdravi, Langerholz nas hoče narediti za pisatelja, urednik nas uči deklamirati, spoznavati značaje itd., itd. Od časa do časa pa srečaš zanimive slike, čez 20 po številu. In Orličji so bili zadovoljni z njim v veliko veselje urednika. To leto je dobil »Orlič« tudi skrivnostno naslovno sliko, ki je marsikomu delala skrbi in preglavice.

»Orlič« je dovršil šest let. Razvil se je v zdravega fanta z veselimi očmi in prijazno besedo. Rastel je in rastlo je tudi število naročnikov in raste še sedaj, ker Orličji vedo, da je »Orlič« njihov voditelj in vzgojitelj, ki skrbi zanje kot dobra mamica.

Razdelitev 30 koledarjev „Ave Maria“.

Do 31. marca so imeli največ plačanih naročnikov »Orliča« sledeči odseki, ki bodo prejeli koledarje. — Bližnji naj jih pridejo iskat sami. G. F. Bernik, Domžale, 36 izv.; g. F. Markež, Gorje pri Bledu, 40 izv.; g. F. Babšek, št. Ilj v Slov. gor., 32 izv.; g. Janko Slabe, Jesenice, 65 izv.; g. F. Krašna, Jesenice, 79 izv.; župni urad Koroška Bela 50 izv.; g. Tomaž Ulaga, Sv. Križ pri Rog. Slatini, 40 izv.; g. I. Oražen, Ljubljana, Marijanišče, 53 izv.; orlovski odsek Loški potok 35 izv.; orlovski odsek Ljubljana — Krakovo - Trnovo 40 izv.; g. F. Kramberger, Zerjavce, p. Sv. Lenart v Slov. gor., 30 izv.; Martinišče, Murska Sobota, 40 izv.; g. P. Kunsterle, Prevalje, 50 izv.; g. A. Gornik, Radovljica, 33 izv.; gdč. Fanika Beričič, Rakek, 33 izv.; gdč. Fras Karolina, Središče, 48 izv.; g. P. Gril, Šoštanj, 30 izv.; g. I. Sladič, Šmartno pri Litiji, 36 izv.; kaplanija Šmartno pri Slovenjgradcu 30 izv.; g. A. Radanovič, Trbovlje, 65 izv.; orlovski odsek Vič 100 izv.; Dijaški Orel, št. Vid nad Ljublj., zavodi, 56 izv.; gdč. Milka Cedilnik, št. Vid nad Ljublj., 40 izv.; gdč. Minka Dodič, Vrhnika, 35 izv.; g. Andr. Ilc, Črnomelj, 25 izv.; g. Iv. Granfola, Griže pri Celju, 33 izv.; g. K. Kelc, Zagajčji, p. Moškanjci, 26 izv.; g. J. Rott, Radeče pri Zid. mostu, 27 izv.; g. Iv. Solinc, Slov. Bistrica, 26 izv.; Dijaški Orel v Ptuj 25 izv.

VSEBINA: Mladec v maju. — Straža pred Ljubljano. — Kdo ste Vi? — V Deveti deželi. — Majniška. — »Fantje, jaz sem mlad!« — V Deveti deželi. — Otroci z naše ulice. — Naš Ladko. — Vesela pošta Orličev in Orličic. — »Orlič« v šestih letih.

»Orlič«, glasilo orlovskega paraščaja, izhaja vsak mesec. — Izdaja ga Društvena nabavna zadruga v Ljubljani, Ljudski dom (Rasberger). — Uredništvo in upravnništvo: Ljudski dom, Ljubljana. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din letno, za vse druge 12 Din. — Urednik: A. Kordin, Marijanišče, Ljubljana. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.